

Oddagrein

FÓLKAVØKSTUR ER STÓRA MÁLIÐ

Loksins varð valið skrivað út, so sum vit spáddu. At lögmaður hevur valt eitt leygardagsval, tað er bara gott. Tí tá hava fleiri fólk høvi at velja, dagurin kann gerast ein hátíðardagur, nógv hava frí, og skúlar verða ikki órógvaðir.

Stóra avbjóðingin er búskaparpolitikkurin og vantandi fólkavøksturin. Vit krevja tí av okkara fólkavaldu, at nakað veruliga munadygt verður gjørt við hendan trupulleikan. Vit mugu skapa eitt biligari samfelag at liva í, eitt samfelag, har vit øll trívast. Vit hava brúkt alt ov nógv orku upp á at stríðast eitt tjóðskaparligt stríð, sum í veruleikanum hevur skeivt innihald, tí tørrvurin hjá landi og fólki als ikki

er málið – men frælsi frá einum ímyndaðum trælkar. Og tað er at brúka góðar kreftir skeivt!

Politikkur er at fremja broytingar, og tí er tað tann fornemmasta uppgávan hjá teimum fólki, vit velja á ting, at taka hetta í størstan álvara. Tey eiga eitt nú at broyta skattalógina soleiðis, at tað verður liviligt hjá fólki at búleikast her. Tað skal sjálvandi bera til at uppihalda eina familju við tveimum vanligum inntøkum. Tí má til dømis inntøkuskatturin niður – marginals-katturin, sum er skatturin av seinast tjentu krónunum, skal niður.

Vit hava eina politiska skipan, sum hevur verið alt ov sein í vendingini at gera broytingar soleiðis, at

landsins borgarar eru so nøkulunda líka fyri lógini. Politiska skipanin hevur hildið tað verið í lagi at leska tey ríkastu í samfelagnum. Allir flokkar hava verið við til at hildið uppi einum systemi, har allar ríkastu føroyingarnir kunnu ríka seg upp aftur meira við til dømis at selja skip – í veruleikanum fiski-loyvi – og partafeløg fyri hundrættals milliónir, uttan at rinda skatt. Vit høvdu ein islenskan banka her í nøkur ár, sum hevði sum spæli at lokka fólk at selja – og onnur at keypa fyri ørandi upphæddir. Men hvussu nógv av hesum endaði í landskassanum?

Í blaðnum í dag prenta vit tíðargrein hjá Henry Mellemgaard í

Klaksvík, sum lýsir henda himmalrópandi ørskapin sera væl. Hetta eiga øll, sum stilla upp til valið, at lesa og leggja sær í geyma.

At landið skal spara, tað vita vit. Men landið dugir so illa at spara.

Tað blívur ofta til oyðsl og tápuligar um raðfestingar. Her kann landið læra av vinnulívinum, sum hevur gjørt so nógv umleggingar og rationaliseringar fyri at spara útreiðslur. Nýtið hesar royndirnar í almennu skipanini!

Almenni geirin skal gerast biligari. Skatturin skal umleggjast, so tað loysir seg hjá øllum at arbeiða. Avbjóðingin er eitt sunt og samhaldsfast samfelag, har fólkavøksturin í sær sjálvum er stóra málið. Komið so eftir atkvøðuni!

Vinnulív kann læra landið at gera veruliga sparingar

Hava tey ikki tíð til fullveldi?

Hóast meiriluti var millum tingfólk, so feldi Løgtingið mánakvøldið uppskotið um yvirtøku av útlendingaøkinum. Orsøkin var, at Tjóðveldi ikki fekk mannað lið til eina atkvøðugreiðslu í løgtinginum. Hesaferð vóru bara trý tingfólk hjá Tjóðveldinum á vaktini. Sambært útvarpinum var Heini O. Heinesen farin troystur til hús, Páll á Reynatúgvu var svangur og fekk sær ein bita, meðan Bjørt Samuelsen var til foreldrafund í Studentaskúlanum.

Orsøkirnar kunnu vera mangar fyri ikki at mæta til týðningarmiklar atkvøðugreiðslur í løgtinginum. Men ikki serliga politiskt búgvíð at lata eitt hjartamál hjá Tjóðveldinum fara afturvið borðinum – tí at fólk ikki mæta til arbeiðis.

Vit sóðu tað eisini skírastaftan í fjør, tá Tjóðveldi saman við andstøðuni legði misálitisuppskot á lögmann. Tá fekk Tjóðveldi heldur ikki mannað lið.

Undanfórslurnar vóru eisini fleiri tá, men hetta er sum innsatsurin hjá Sjálvstýrskárunum til fólkatingsvalið. Hvussu skal veljarin trúgva upp á tykkum, tá tit ikki

sjálvi gera tað?

At seta fram misálit á lögmann og ikki sjálvi atkvøða fyri, tað er ikki serliga smart. Og ikki at mæta til eina fyri Tjóðveldi týðningarmikla atkvøðugreiðslu mánakvøldið, tað er beinleiðis niðrandi móti tjóðveldisveljarum.

Fýra tjóðveldistingfólk mættu ikki til atkvøðugreiðsluna – og tríggar atkvøður restaðu í til meiriluta. Man skuldi í øllum førum trúð, Tjóðveldi – eftir lemjandi ósigur og limaflýggjan – í hesum døgum trongdi til annað, enn politikarar, sum ikki hava stundir til fullveldi.

Ein skandala

Sambært Tórbjörn Jacobsen, so er talan um eina skandalu.

– Hetta er ein flokkur í uppløysn, ein flokkur við leiðslutrupulleikum, segði hann við útvarpið við tilsiping til Høgna Hoydal ella Annitu á Fríðriksmørk, sum forkvinna hjá Tjóðveldi á tingi.

Tórbjörn Jacobsen, sum ikki er valevni til løgtingsvalið segði, at hendan hendingin ber boð um ein flokk í uppløysn.

– Veljarin má gera av, um hesi fýra fólki skulu revsast fyri tað, segði Tórbjörn Jacobsen, sum helt umberingarnar frá Høgna Hoydal verða lunkaðar.

Dómurin frá Tórbjörn Jacobsen var greiður: Hetta er ein stór skandala.

Formaðurin átók sær ábyrgdina

Tá lögmaður hevði skrivað út valið í gjárkvøldið, nevndi Høgna Hoydal av sínum eintingum við útvarpið hesa fyri Tjóðveldi pínligu stóðuna, sum flokkurin kom í mánakvøldið – og hann átók sær sjálvur alla ábyrgd fyri hesi »stóru skandalu«, sum Tórbjörn Jacobsen kallar tað.

Skatta-inntøkur og landskassin

HENRY MELLEMGAAARD
KJAK Á SÍÐU 17

Havnin skal ikki bløða...

HEDIN MORTENSEN
KJAK Á SÍÐU 20

Fyrsta oktobervalið

Fyri fyrstu ferð – í øllum førum síðani vit fingufloksbýti á tingi í 1906, skuluføroyingar velja til løgtingið í oktobermánaði. Tey flestu munnu uppfata november sum valmánaðin, og ikki minst 8. og 7. november. Løgtingsval hava verið hildin 15 ferðir í november. Og øll løgtingsvalini frá

1945 til 1990 vórðu hildin í november.

Annars hava sjeyløgtingsval verið í januar, fimm í februar, trý hava verið í apríl, tvey í juli og eitt í august.

Valini síðani 1906 fram til valið komandi hava verið hesar dagar:

2011: 29. oktober
2008: 19. januar
2004: 20. januar
2002: 30. apríl
1998: 30. apríl
1994: 7. juli
1990: 17. november
1988: 8. november
1984: 8. november
1980: 8. november
1978: 7. november
1974: 7. november
1970: 7. november
1966: 8. november
1962: 8. november
1958: 8. november
1954: 8. november

1950: 8. november
1946: 8. november
1945: 6. november
1943: 24. august
1940: 30. januar
1936: 28. januar
1932: 19. januar
1928: 23. januar
1924: 22. januar
1920: 10. november
1918: 24. apríl
1916: 28. februar
1914: 2. februar
1912: 2. februar
1910: 12. februar
1908: 2. februar
1906: 18. juli